

מסירת התורה חייבת להיות נקיה מנגיעות של כבוד!!!

על כל העולם:
כל חידוש משפיע על כל העולם במידה שונה, הסיבה שאת הזעזוע שנגרם לעולם מתירגום הנביאים הרגישו רק באר"י, ולא בכל העולם, כי הוא היה פחות ממתן תורה.
אמנם לא כל אחד ראוי להיות ממוסרי התורה - שהרי מעמד ה"ס לא יכל להיות עם אדם פחות מהמדרגה הנשגבה של משה רע"ה, וכאן שאלה הבת קול בפליאה - מי הוא זה שזכה לפרסם ולגלות את פירוש התרגום לכלל ישראל?
קם יונתן בן עוזיאל על רגליו, והעיד על עצמו - 'לא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי' - על אף קדושתו הנוראה, שכל עוף היה נשרף מעליו, אם היתה בו שמץ נגיעה של כבוד - הוא לא היה זוכה לכך!
רואים כאן עד כמה חשוב לעמול על תיקון המידות, כדי להתעלות לתורה, שבלעדיהן לא ניתן לזכות ולזכות את כלל ישראל.

תרגום של נביאים יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי ונזדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, יצתה בת קול ואמרה מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם? עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר אני הוא שגליתי סתריך לבני אדם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקת בישראל. [ג.]

יש להבין מה רע? ומהו הזעזוע בכך שהנביאים תורגמו? וגם מה היתה התשובה של ריב"ע לבת קול?
מרן הגראי"ל שטינמן זצוק"ל מבאר שתרגום הנביאים לא היה דבר רע ח"ו, אלא אדרבא הוא נחשב למעלה גדולה של הנחלת התורה ומסירתה לדורות הבאים.
במעמד הר סיני שנעשה שינוי בכל הבריאה - כל העולם הזדעזע, כך גם כל תוספת של ביאור אמיתי בחלקי התורה משנה ומשפיע

האם קריאת המגילה היא ביטול תורה?

הוסיף הגרמ"ל שלפי דבריו מובן מדוע הורה ר' חייא לרב [שבת ג:] שלא לשאול את רבי במסכת אחרת שאינו עוסק בה - כי בזמן שרבי עסוק בנושא מסוים, אסור לגרום לו לעבור לנושא אחר.
גם מצינו שרב שימי בר אשי ביקש מאביי שילמד עמו, ואביי סרב, כיון שבמשך היום עסוק בלימוד העצמי שלו - ממבט ראשון זה נשמע תמוה, מדוע שאביי לא יצרף את רב שימי בר אשי ללמוד עמו, בזמן שלומד בעצמו?
אלא שאם היה מצרף את רב שימי בר אשי היה אביי עלול ח"ו לאבד מעט מהריכוז הגבוה שבו היה מסוגל ללמוד בעצמו.
הגאון רבי יצחק הוטנר זצוק"ל הגדיר את הדבר - שהאיסור לשאול במסכת אחרת, אינו מקוצר דעתו של הנשאל, אלא אדרבא הוא נובע מעומק עיונו.
ולכן ככל שהנשאל גדול יותר, האיסור חמור יותר.

תניא נמי הכי כהנים בעבודתן ולוים בדוכנן וישראל במעמדן כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה. [ג.]

מספר **הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצוק"ל** שבאחת הפעמים שזכה להיכנס לביתו של **מרן החזון איש זצוק"ל**, פנה אליו החזון איש ואמר:

מדוע כתוב שמבטלין תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה - וכי המגילה אינה חלק מהתורה? - ומדוע קריאתה נחשבת לביטול תורה?

ותירץ בעצמו - שמכאן לומדים שכאשר אדם עוסק ומתעמק בלימודו, ומשקיע כוחו בהבנת הסוגיה, אם יעבור באמצע לנושא אחר - נחשב לו לביטול תורה! כי מיעט בעיון התורה.

המדלג על מכסולים - עלול להיתקל בהם בעתיד

וסיפר שבהיותו בצבא יום אחד נחש נכרך סביב לחברו - והוא שראה זאת הציע לירות על הנחש, ושאל את החבר אם שווה לקחת סיכון שהירייה עלולה לפגוע בו ולא בנחש?
החבר שהיה בסכנת חיים ממשית הבין שאין לו מה להפסיד - הסכים.
היה שם אדם דתי שהציע להם לומר קודם 'שמע ישראל'!
ברגע שהם התחילו לומר 'שמע ישראל' - הנחש הרפה את הלפיתה, ועזב אותם!
החבר ההוא התעורר ושב בתשובה! שאל הגר"ש את נהג המונית ומדוע אתה לא חזרת בתשובה? ענה - כי אני לא ההיתי בסכנת חיים...
רואים כאן שהבזק של הארה משמים - ניתן לראות בעיניים, בצורה הכי מוחשית, ולא להפנים ולא להשתנות.

ואמר ר' יצחק אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמן, לא יגעתי ומצאתי אל תאמן, יגעתי ומצאתי תאמן, הני מילי בדברי תורה וכו'. [ו:]

יש להתבונן, הרי יש הרבה מקרים שאדם זוכה להתעוררות משמים, וזוכה להתעלות כאשר אין טבעו משגת - אלמלי הקב"ה עוזרו?

מסביר **הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל** שאמנם ניתן לקבל הבזק של הארה משמים, אבל לרכוש מידה שתתהפך לקניין אמיתי בנפש - אי אפשר בלי עמל!

הדבר דומה לאדם שנערמו מכשולות שהפריעו לו לעבור בחצרו, אם הוא ידלג ויקפץ מעל המהמורות, הם יישארו ברשותו, וימשיכו להטרידו בפעמים הבאות.

אך אם ישקיע מאמץ - יסקל ויסקל את הגרוטאות המיותרות, יפנה ויכשיר את השטח, יוכל תמיד לעבור בבטחה ובנוחות, בדרך הכבושה והסלולה.

כך גם בעבודת ה' - מי שמשקיע ועמל על תיקון מומי נפשו, ליישר את המעקשים, היגיעה היא שתיתן לו את ההשגה.

הגאון רבי ישראל מאיר דרוק שליט"א הביא סיפור שאביו שמע מהגאון רבי שמואל טרוביץ זצוק"ל שנסע במונית, והנהג אמר: "אני ראיתי את בורא העולם בעיניים שלי!"

לתגובות הערות והארות וכן לקבלת הגיליון במייל
ניתן לפנות לכתובת: peninim88@gmail.com
הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים

למה צריך לקרוא פעמיים את המגילה?

והסיום המשמח נהיה ממילא, כתוצאה מהשתלשלות הענינים, שהצטרפו זה לזה.

בלילה כשקוראים את המגילה בפעם הראשונה - שומעים על אירועים שונים ומשונים - שרק בסופם מתברר איך הכל מתחבר למהלך אחד של 'נס ההצלה'.

לכן ביום יש צורך לקרוא את המגילה פעם נוספת - אחרי שכבר ראינו והבנו את רצף האירועים, ואת יד ה' המלווה אותם - ולשמע אותה עם הבנה רחבה יותר!

כמו בחור שעמל בעיון נמרץ על סוגיה מקיפה במשך תקופה ארוכה - לסיום הנושא הוא מתחיל מהתחלה לסכם את הכל, כדי שהדברים יישארו ברורים בידיו!

זו הנקודה שהגמרא באה לחדד לנו - שהקריאה ביום היא לא רק קיום כפול של אותה המצווה, אלא חזר ושינון של הפרשה המדוברת מזווית ראייה ממוקדת יותר!

וארבי"ל חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום שנאמר {תהילים כב-ג} אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי, סבור מינה למקרייה בליליא ולמיתנא מתניתין דידה ביממא, אמר להו רבי ירמיה לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי חייא בר אבא כגון דאמרי אינשי אעבור פרשתא דא ואתנייה. [ד.]

צריך להבין מדוע הגמרא היתה צריכה להביא ולספר על הטעות של בני הישיבה - שחשבו שיש חיוב ללמוד את המשניות של מגילה?

גם יש להתבונן למה היה צריך ללוות את ההסבר הנכון בהמחשה - ולא די לומר שהמצווה לקרות את המגילה גם ביום?

מסביר הגאון רבי חיים קלופט שליט"א שהנה מהלך המגילה התפרס על פני תשעה שנים - וחז"ל פקחו את ענינו, לראות את יד ה' בהשתלשלות הענינים.

בלעדיהם היינו עלולים לחשוב שאין קשר בין אירוע אחד לשני,

איך זוכים לתירוץ טוב?

הנה כשאדם עמל על סוגיה סבוכה, ומתעוררת לו קושיה - הוא מהפך בה במחשבתו, ומנסה להתאמץ בכל כוחות נפשו להעלות סברא טובה שתיישב את הענין.

בסוף התירוץ האמיתי בא אליו מהשמים כמתנה, בזכות היגיעה, כך שגם אם בהסבר הסוגיה אין קשר בין הסברות שנייה להעלות - אבל בחשבון הזכויות הם אלו שהביאו אותו אל התירוץ האמיתי!

ואמר ר' יצחק אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי אל תאמן, לא יגעתי ומצאתי אל תאמן, יגעתי ומצאתי תאמן, הני מילי בדברי תורה וכו'. [ו:]

יש להבין מה שייך 'יגיעה' - על 'מציאה' שהמשמעות שלה הוא לקבל דבר ב'הסח הדעת'?

מסביר הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל [בהקדמה לקנין] בשם הבית הלוי זצוק"ל שזה חידוש מיוחד שמצאנו רק בדברי תורה - יגיעה על מציאה!

למי יש 'טוב לב' - שיכול לעשות 'משתה תמיד'?

ניתן לומר שהרמ"א רמז לכך שרק מי הוא 'טוב לב' - שמהנה גם את האחרים, לו ראוי להיות ב'משתה תמיד'.

דבר נוסף - ברות [ג' ז'] כתוב 'ויאכל בעו וישת וייטב לבו ובמדרש אמרו - וייטב לבו, שעסק בדברי תורה, שנאמר [תהלים קיט, עב] טוב לי תורת פיך.

יש להבין מדוע לא הביאו את הפסוק במשלי [ד' ב'] 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזבו' שגם בו נאמר לשון 'טוב' על תורה? מסבירים בעלי המוסר שבזמן אסיפת הגרנות באופן טבעי אדם שמח בהצלחה הכלכלית - היבול והתשואה הנאה שהשקעה בשדה הניבה לו.

הכתוב בא לשבח את בועז שגם בשעה כזו - הוא רומם את רוחו לשמוח דווקא בשמחת התורה - 'טוב לי תורת פיך' יותר מהצלחה של אלפי זהב וכסף!

וגם נקודה זו ניתן לומר שהרמ"א בא לרמוז לנו - שרק אדם 'טוב לב' - שמסוגל לשאוב את עיקר השמחה מהתורה - הוא יכול להחמיר ב'משתה תמיד', בלי חשש להימשך אחרי תאוות העולם.

אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים. [ו:]

התוספות דנים לגבי חיוב משתה ושמחה באדר הראשון - ופסקו להלכה ש'אין צריך להחמיר לעשות משתה ושמחה באדר הראשון'.

והרמ"א בסוף הלכות פורים כתב: 'יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה ב'אדר ראשון, ואין נוהגין כן, מכל מקום ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, וטוב לב משתה תמיד'.

יש להבין מה ההלכה שנלמדת מהפסוק שהביא - 'וטוב לב משתה תמיד'! ומה הוסיף בו על הדין שכתב?

הגאון רבי יונתן שרגא דומב שליט"א מבאר שני ביאורים בדברי הרמ"א.

הכתב סופר דן האם יש להחמיר גם בנתינת משלוח מנות בפורים קטן? וסיים שהחמיר במשתה ושמחה יראה להחמיר גם במשלוח מנות - ולא יענג רק את עצמו ויזניח את האחרים.

האם ניתן לתת שימורים למשלוחי מנות?

הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א מקשה שמצאנו בתורה לשון 'מנה' על דבר חי שלא בושל - 'ולקחת את החזה מאיל המלאים אשר לאהרן והנפת אתו תנופה לפני ה', והיה לך למנה' [שמות כט כו] וזה לא 'דבר המוכן'?

ומתוך הגרבי"ד שאכן התורה שם מדברת על בשר קודשים - שנאכל ליום ולילה, ואם כן הדגש הוא ש'מנה' היא דבר ש'אינו עשוי להניחו למחר'.

ולפי זה יש ענין להעניק במשלוחי מנות דווקא דברים שחייבים להיאכל בזמן קצר - ולא דברים הנשמרים לאורך זמן.

אולם מצד שני כיוון שבימינו במקרים רבים, לא נח לאדם לאכול מאכלים שנתבשלו בבית חבירו - לכן יש מקום להדר דווקא על מאכלים חתומים באריזה, אפילו אם הם נשמרים לאורך זמן!

תני רב יוסף 'ומשלוח מנות איש לרעהו' שתי מנות לאיש אחד, 'ומתנות לאביונים' שתי מתנות לשני בני אדם, רבי יהודה נשיאה שדר ליה לרבי אושעיא אטמא דעיגלא תלתא וגרבא דחמרא, שלח ליה קיימת בנו רבינו ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. [ז.]

בשו"ע [תרצ"ה ס"ד] פסק שיחייב לשלוח לחבירו שתי מנות בשר או של מיני אוכלים, שנאמר 'ומשלוח מנות איש לרעהו' - שתי מנות לאיש אחד'.

הגר"א מפרש שהמקור ש'מנות' הוא דווקא 'בשר או מיני אוכלים' הוא מדברי רש"י על המשנה בביצה [ד:]: בית שמאי אומרים אין משלחין ביום טוב אלא מנות - שפירש 'מנות' - דבר המוכן, ואינו עשוי להניחו למחר, כגון חתיכות בשר חתוכות לפני האורחים, וכך דגים.